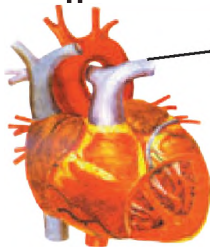

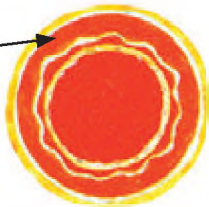
Активдүү жана пассивдүү тамеки тарткан адамдын ден соолугуна никотиндин түз таасири менен байланышкан зыяны

2-сүрөт. 2 (а,б,в) никотиндин организмге тийгизген таасири

2 а-сүрөт

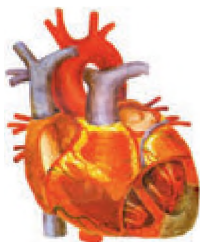

Таза жүрөк

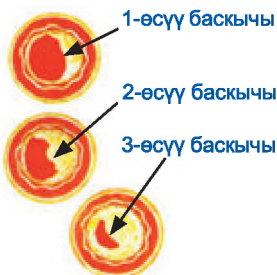

Коронардык артерия нормада

2 б-сүрөт

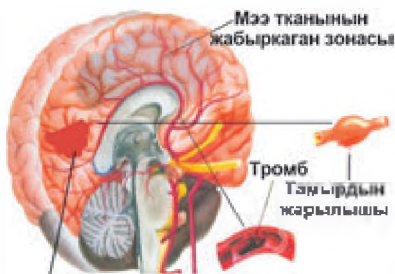

Миокарддын инфаркты

1, 2, 3-даражадагы кан тамырлардын ичкериши

2 в-сүрөт

Мээ тканына кандын куюлушу

Никотин:

- коронардык (жүрөк), мээ артерияларынын, перифериялык кан тамырлардын кысылуусун чакырат;
- кандагы холестериндин деңгээлин көтөрөт жана атеросклероздун (тамырлардын ички капталдарында май бляшкалары) өнүгүшүнө алып келет. Холестериндик бляшкалар жабыркаган кан тамырлардын капталдарына оңой топтоло берет, бул артерияларда кан агымына тоскоолдук жараткан тромбдун пайда болуусуна алып келет, ушундан улам ишемия, анын ичинде ишемиялык инсульттун өрчүшү орун алат;
- кан клеткаларынын – тромбоциттердин агрегациялоо (жабышуу) жөндөмүн жогорулатат, бул тамырларда тромбдордун пайда болушуна алып келет;
- канда фибриногендин – кан уюшуна катышкан белоктун көлөмүн көбөйтөт;
- тонусту жогорулатып, бул тамырлардын, анын ичинде мээдеги тамырлардын ичкеришине алып келет, тамырлардын ички капталдарын бузат, алар артериялык кан басым кескин көтөрүлгөндө жабыркаган тамырлардын жырылышына алып келип, мээге кан куюлуу орун алат.

Кан тамырларынын ичкериши артериялык кан басымдын көтөрүлүшүнө алып келет

Тамеки тарткан адамдын организми дайыма стресстин үстүндө болуп, адреналин чыгарат, ал дагы никотинге окшоп тамырды ичкертүүгө алып келет

Никотин:

2 г-сүрөт.

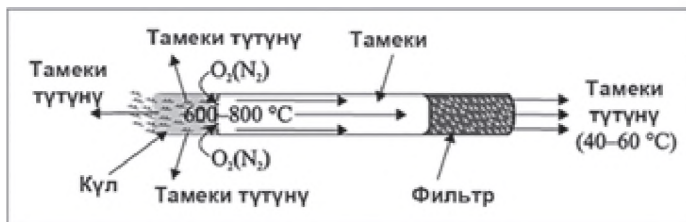

• Буттагы перифериялык тамырларынын ичкерүүсүнө алып келет, алгач чоң артерияларда, андан кийин майда тамырларда, кийин тамырлардын майда бутактарында, тамырлардын капталдарынын калыңдануусуна жана туташтыруучу ткандын жайылышы менен бул тамырлардын оор өрчүүчү оорусу - облитерациялуу эндартеритке (сылтып басуу, тамеки тарткандардын оорусу). Тамырлардын жылчыгынын толук жабылышы гангренага (ткандардын өлүшүнө) жана буттун ампутациясына алып келет.

- пенисте кан тамырларды начарлатат (кан келишин төмөндөтүү, кандын көп келбей калышы, тамырлардын капталдарынын жабыркоолору);
- шилекей бездерин дүүлүктүрөт, ал ашказанга барып, ашказан маңызын (туз кислотасын) чыгарууга, демек, ашказанды бузууга көмөктөшөт;
- ичеги-карынды башкарган вегетативдүү системаны бузуп, спазмга, ичегинин кептелдемесине, ашказандын рагына алып келиши мүмкүн.

Никотинден сырткары тамекинин жалбырагында башка алкалоиддер бар – **норникотин, никотеин, анабазин** ж. б. Адамдын организмде никотин **норникотинге айланат**, бул кант диабети, рак, Альцгеймер оорусу өнүгүшүнө, организмдин тез картаюусуна көмөктөшөт. Никотиндин акыркы продукту болуп заара аркылуу чыгуучу **котинин** эсептелет, ошондуктан ар курактагы тамеки тарткандардын да, тартпагандардын да (анын ичинде балдардын да) организмде никотиндин концентрациясынын биомаркери катары пайдаланылат.

Тамеки тарткандардын 70% тамекинин жана тамеки түтүнүнүн никотин менен анын чайырынан башка химиялык курамы жөнүндө эчтеке билбейт. Тамеки тарткан адам, чегүүчү тамеки буюмдардагы тамекинин түтөп жаткан учурда пайда болгон уулуу заттардан турган «букет» менен дем алат. Тамеки түтөгөн (жалынсыз күйүүсү) учурда абада анын кычкылдануусу жүрөт.

3-сүрөт. Тартылган тамекинин схемасы

Тамеки тартканда (3-сүрөт) температура 600–800 °C - 1000 °C чейин жетет. Мындай кычкылтексиз шартта *кургак айдалуу жана пиролиз орун алат*, бул учурда жогорку температуранын таасиринде заттар бөлүнүп, чайыр менен төмөн молекулярдык заттар жаралат.